

Studying Sources and Factors Affecting the Receipt of Social Support among New Students

Ali Shakoori¹

1. Social Planning Department, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran. Email: shakoori@ut.ac.ir

Article Info	ABSTRACT
<p>Article type: Research Article</p> <p>Article history: Received: 28 November 2023 Received in revised form: 03 March 2024 Accepted: 06 May 2024 Published online: 15 July 2024</p> <p>Keywords: Emotional Support, New Students, Objective Support, Scientific Support, Social Support.</p>	<p>Social support is one of the significant variables studied in social sciences in general and social psychology and social policy in particular. Modern societies are characterized by many complexities and imbalances at various levels (macro and micro), necessitating additional research and professional interventions to assist individuals in avoiding detrimental or frequent occurrences that are a result of modern social living. One of the most critical initiatives is social support, which enhances the mental health of individuals and assists them in overcoming a variety of socio-psychological challenges by influencing various personal and social domains. College students are currently confronted with significant stressors as a result of the demographic and professional or educational transitions in their social lives. Thus, they require social support and the recognition of their effective resources for academic success. These sources have been examined in this investigation. The qualitative method and semi-structured interviews with experts in the fields of social sciences and behavioral sciences were employed to investigate these sources. Then the themes were identified and analyzed using the thematic method.</p> <p>The results indicate that new students receive social support from a variety of sources, including family, educational environment, mass media, social networks, and peer organizations. Furthermore, the research suggests that the demand for social support from the target group is influenced by individual, personality, social, and family factors.</p> <p>The research results challenge the perspective that regards social support solely as a psychological or social issue, emphasizing its interconnected social-psychological nature, which is significantly influenced by the psychological characteristics and personality of individuals.</p>

Cite this article: Shakoori, A. (2024). Studying Sources and Factors Affecting the Receipt of Social Support among New Students. *Quarterly of Social Studies and Research in Iran*, 13(2): 221-235.
<https://doi.org/10.22059/jisr.2024.368810.1462>

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran Press.

DOI: <https://doi.org/10.22059/jisr.2024.368810.1462>

مطالعه منابع و عوامل مؤثر بر دریافت حمایت اجتماعی در میان نودانشجویان علی شکوری^۱

۱. گروه برنامه‌ریزی اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: shakoori@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	حمایت اجتماعی یکی از متغیرهای مورد مطالعه در علوم اجتماعی به‌طور عام و روان‌شناسی اجتماعی و سیاست‌گذاری اجتماعی به‌طور خاص است. پیچیدگی‌ها و عدم تعادل‌های متعدد که از مشخصات کنونی و فزاینده جوامع مدرن در سطوح مختلف (کلان و خرد) است، مطالعات بیشتر و مداخلات حرفه‌ای را برای حمایت از افراد در حوزه مسائل آسیبی ناشی از تعاملات اجتماعی اقتضا می‌کند. حمایت اجتماعی یکی از مهم‌ترین این حوزه‌ها است که با تأثیرگذاری بر عرصه‌های مختلف فردی و اجتماعی سلامت روانی و بهره‌وری افراد را ارتقا می‌دهد و فرد را برای مواجهه با مشکلات یاری می‌رساند. نودانشجویان به‌دلیل اینکه در یک وضعیت انتقالی به‌لحاظ جمعیت‌شناختی و حرفه‌ای و تحصیلی قرار می‌گیرند، با چالش‌های استرسی مهمی مواجه می‌شوند که برای موفقیت تحصیلی و حفظ سلامتی (روانی و جسمی) نیازمند برخورداری از حمایت اجتماعی و شناخت منابع مؤثر آن هستند. از این‌رو، این پژوهش به واکاوی این منابع می‌پردازد.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۹/۷	این منابع با بهره‌گیری از روش کیفی و با ابزار مصاحبه نیمه‌ساختاریافته از متخصصان علوم رفتاری و علوم اجتماعی واکاوی شد. سپس مضمون‌ها با تحلیل تماتیک شناسایی و مورد تحلیل قرار گرفت.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۱۲/۱۳	یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد نهاد خانواده، فضای آموزشی، رسانه‌های جمعی و شبکه‌های اجتماعی و همچنین گروه‌های دوستانه از جمله منابع ارائه‌دهنده حمایت‌های اجتماعی به نودانشجویان هستند. دریافت حمایت‌های اجتماعی نیز با توجه به ویژگی‌های فردی، اجتماعی و خانوادگی متفاوت‌اند.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۲/۱۷	مطابق نتایج، حمایت اجتماعی، برخلاف دیدگاه‌های تقابلی که آن را صرفاً یا امری روانی یا امری اجتماعی تلقی می‌کنند، امری درهم‌تنیده و اجتماعی-روانی است که منابع آن بسته به شرایط حامی و متقاضی، از ویژگی‌های فردی، شخصیتی و روانی تأثیر می‌پذیرد.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۴/۲۵	
کلیدواژه‌ها:	
حمایت اجتماعی، حمایت احساسی و هیجانی، حمایت علمی، حمایت عینی، نودانشجویان.	

استناد: شکوری (۱۴۰۳). مطالعه منابع و عوامل مؤثر بر دریافت حمایت اجتماعی در میان نودانشجویان. *مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران*، ۱۳(۲): ۲۲۱-۲۳۵.

<https://doi.org/10.22059/jisr.2024.368810.1462>

DOI: <https://doi.org/10.22059/jisr.2024.368810.1462>

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران. © نویسندگان.

۱. مقدمه و بیان مسئله

تنهایی و انزوا یکی از مسائل اجتماعی روبه‌رشد جامعه مدرن به‌شمار می‌رود و گفته می‌شود که یک‌سوم از مردم کشورهای صنعتی به نحوی به تنهایی، سرگشتگی، احساس بی‌پناهی مبتلا هستند که ریشه در گسست تعامل اجتماعی دارد و این گرایش در کشورهای دیگر نیز به‌طور فزاینده‌نمود پیدا کرده است (کاکیبو و کاکیبو، ۲۰۱۸)؛ به‌طوری‌که محققان زیادی (برای مثال، بری و برون، ۲۰۰۴؛ چارلامبوس، ۲۰۲۰) تأکید کرده‌اند نودانشجویان بیش از گروه‌های جمعیتی و سایر دانشجویان در معرض پیامدهای ناشی از گسست یا اختلالات ناگهانی حمایتی‌اند؛ زیرا اولاً با ورود این دانشجویان به دانشگاه، آن‌ها زمان کمتری را با خانواده و دوستان می‌گذرانند و با محیط ناآشنا مواجه می‌شوند؛ دوم آنکه آنان اولین تحول کیفی را در زندگی خود به‌لحاظ تغییرات سریع‌تر و تعاملات گسترده و نوتر (ورود به عرصه دانشگاهی، گرایش به استقلال از والدین، رشد جسمانی، روابط نزدیک با همسالان، دغدغه آینده حرفه‌ای و زندگی و...) تجربه می‌کنند که غالباً با پیامدهای استرس‌زا مواجه‌اند. سوم آنکه به‌طوری‌که غالب مطالعات نشان می‌دهد، این تغییرات کیفی و پیامدهای آن با سلامتی، بهزیستی و کیفیت عملکرد تحصیلی (مثبت و منفی) رابطه مستقیم دارد (چارلامبوس، ۲۰۲۰؛ میشر، ۲۰۲۰؛ والتمن و همکاران، ۲۰۱۵). چهارم آنکه سال جدید برای دانشجویان در عین سرگشتگی اولیه با دوره گذر، کنجکاوی و تفحص همراه است که فرصت توسعه حمایت‌های اجتماعی نو را به همراه هویت‌های نو ایجاد می‌کند که به‌خودی‌خود شبکه اجتماعی جدید را می‌طلبد (آرنت، ۲۰۰۰)؛ به‌طوری‌که برخی نویسندگان (برای مثال، ژانگ، ۲۰۱۸؛ یه، ۲۰۰۶؛ تویس، ۱۹۸۶) تأکید می‌کنند، اولاً تحولات مذکور اهمیت حمایت‌های اجتماعی را برای نودانشجویان در مقابل مسائل فزاینده مانند آسیب‌های آنومیک و سوءسازگاری‌های اجتماعی برجسته می‌کنند؛ دوم آنکه اهمیت واکاوی و شناخت منابع ارائه‌دهنده حمایت‌های اجتماعی برای مؤثر و متناسب‌بودن حمایت‌ها را مطرح می‌سازند. این مسئله در جهان امروز، به‌ویژه در کشورهایی که جمعیت دانشجویی بالایی را تجربه می‌کنند، بیشتر اهمیت پیدا می‌کند.

براساس آمار یونسکو^۱، ایران یکی از مهم‌ترین کشورهای است که در دهه‌های گذشته بالاترین رشدهای جمعیت دانشجویی را در جهان داشته که به‌طور متوسط تا حدود سه برابر رشدهای جهانی است. به‌طور کلی نزدیک ۲۵ تا ۳۰ درصد کل دانشجویان شاغل به تحصیل را ورودی‌های جدید تشکیل می‌دهند که جمعیت قابل‌توجهی را به خود اختصاص می‌دهند. جالب است که بیش از ۵۰ درصد دانشجویان در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل‌اند که غالباً با زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی متفاوت وارد دانشگاه شده‌اند و به‌لحاظ مسافتی نیز فاصله زیادی با محل سکونت والدین دارند. در راستای حل مشکلات دانشجویی به‌طور کلی و نودانشجویان به‌طور اخص، برخی اقدامات و سیاست‌های رسمی در سطح وزارت علوم و دانشگاه‌ها مانند ایجاد معاونت فرهنگی و امور دانشجویی، واحد مشاوره، تعیین استاد راهنما برای ورودی‌های مختلف در مقطع کارشناسی به‌ویژه ورودی‌های جدید ایجاد شده‌اند. درباره اینکه تا چه حد این اقدامات فراگیر و مؤثر بوده، اطلاعات یا مطالعه‌ای قابل‌دسترس نیست. به‌علاوه مشاهدات نشان می‌دهد صرف‌نظر از مؤثربودن یا نبودن کانال‌های رسمی، آن‌ها تنها یکی از منابع حمایتی هستند؛ درحالی‌که منابع غیررسمی که احتمالاً دانشجویان را مرجع‌تر و مؤثرتر بیابند متعددند.

مطالعات در خصوص حمایت اجتماعی زیاد، ولی پراکنده‌اند؛ به‌طوری‌که اشاره خواهد شد، مطالعات در دسترس نشان می‌دهد درباره کشور یا استان تهران به‌ندرت می‌توان مطالعاتی را یافت که بر واکاوی منابع ارائه‌دهنده حمایت‌های اجتماعی به نودانشجویان متمرکز شده باشد. به‌زعم ژانگ و دانگ (۲۰۲۲) ماهیت این نوع مسائل و موضوعات اقتضا می‌کند که تحقیقات بیشتر و متنوع‌تری در زمان‌ها،

مکان‌ها و فضاهاى مختلفی صورت گیرد. یافته‌های جدیدتر به غنای ادبیات و نیل به تئوری‌های مبین فراگیرتر در شناخت و مدیریت حمایت اجتماعی نودانشجویان کمک خواهد کرد؛ بنابراین، این پژوهش به‌طور مشخص به این سؤال می‌پردازد که منابع ارائه‌دهنده حمایت اجتماعی به نودانشجویان در تهران کدام‌اند. با توجه به تمرکز عمده متخصصان روانی-اجتماعی در شهر تهران و همین‌طور فراوانی مشکلات اجتماعی از نوع چگالی رابطه‌ای در تهران، این پژوهش در تهران و از منظر این متخصصان انجام می‌گیرد.

۲. تأملات نظری و تجربی

مطالعات مربوط به حمایت اجتماعی در دو دسته کلی قابل تفکیک‌اند: دسته اول بیشتر از نگاه کلان به دنبال تبیین علل بروز رفتارهای حمایتی هستند و مشتمل بر طیف گسترده‌ای از نظریات‌اند که عموماً در قالب کنش‌های نوع‌دوستانه و دگرخواهانه به این کنش‌ها نگریستند. به‌زعم آن‌ها این کنش‌ها خصلت عام دارند؛ زیرا دارای منشأ و پیامدهای واحدند. دیدگاه‌هایی مانند ذات‌گرایی و فطری‌گرایی، اجتماعی‌شدن و یادگیری، و هنجارگرایی عام از این گونه‌اند؛ برای مثال، به‌زعم فطری‌گرایان، این نوع رفتارها ریشه در طبع مدنی بشر دارند؛ چرا که از اقتضائات اولیه زندگی اجتماعی، حمایت از هموعان است. در اصل، مدنیت با نوع‌دوستی انسان‌ها آغاز می‌شود و برخلاف حیوانات محدود به دوره کودکی نیست (کمپل، ۱۹۸۸). براساس نظریه بیولوژیک-اجتماعی، از آنجا که اساس هستی بر بقای ژن‌ها استوار است و این ژن‌ها هستند که آدم‌ها را به‌سوی کنش حمایتی نوع‌دوستانه هدایت می‌کنند و در آن شرایط بیشترین شانس را برای بقا دارند (کمپل، ۱۹۸۸). به تعبیری متفاوت، اکتسابیون بر یادگیری از دیگران تأکید دارند. اگرچه این نوع رفتارها ممکن است ذاتی باشند، یادگیری و اجتماعی‌شدن در بروز و تکرار آن‌ها تأثیر بسزایی دارد (مایرز، ۱۹۸۸). تفسیرهای جامعه‌شناختی را مایرز (۱۹۸۸) ارائه می‌دهد که کنش‌های حمایتی از نوع هنجارهای مسئولیت به دیگران هستند که با هدف رهایی افراد از شرایط نامساعد خارج از کنترل آن‌ها بروز می‌کند و غایتش به قول دورکیم، قراردادن آن‌ها به‌عنوان اعضای انتزاعی جامعه، فراتر از وابستگیان نزدیک است.

دسته دوم مطالعات به تبیین‌های سطح میانی و خرد اختصاص دارند و محور بحثشان چپستی حمایت اجتماعی است. در چارچوب این سطح از تبیین، طیفی از مؤلفه‌های دخیل را در حمایت‌های اجتماعی مانند ماهیت، منشأ، تقاضا و متغیرهای مؤثر دیگر لحاظ می‌کنند.

از منظر صاحب‌نظران مکتب مبادله، جامعه انسانی چیزی بیش از میدان مبادلات اجتماعی و کنش‌های مرتبط آن نیست. این مبادلات یا از نوع متقارن‌اند یا نامتقارن. مبادله نامتقارن فداکارانه و عاطفی‌اند و انتظار جبران یا برگشت تنها از نوع نفع و رضایت جانشینی است. این نوع مبادلات در گروه‌های نخستین و جوامع سنتی تمایزنیافته قابل مشاهده است. در نوع متقارن، مبادلات اجتماعی با لحاظ رفاه و سعادت طرفین صورت می‌پذیرند و انگیزه‌های حمایت و کنش‌های مساعدتی خصلت عام‌گرایانه (فراقومی، خویشاوندی، فرقه‌ای) دارد. این کنش‌ها در جوامع مدرن معاصر قابل مشاهده‌اند که در کنه آن خیر همگانی نهفت است (چلبی، ۱۳۷۵: ۱۲۸).

از منظر کلی، گفته می‌شود که در مبادلات اجتماعی، منابع اجتماعی ردوبدل می‌شوند. در مبادلات حمایت اجتماعی نیز این منابع اجتماعی‌اند که در هنگام مواجهه با مسائل و فشارهای اجتماعی می‌توانند تبادل شوند یا افراد می‌توانند بر آن‌ها تکیه کنند (تویتیز، ۱۹۹۵). از این‌رو، حمایت اجتماعی کارکرد حفاظتی دارد و به‌عنوان یکی از عوامل حفاظتی در مقابل فشارها عمل می‌کند (تویتیز، ۱۹۸۶). در این راستا، کولین (۱۹۹۹) استدلال می‌کند که هسته حمایت اجتماعی تعامل و مبادله است. از این جهت، یک فرایند انتقال سرمایه مادی، انسانی، اجتماعی و فرهنگی است که بین افراد یا بین واحدهای اجتماعی بزرگ‌تر (دولت‌ها و اجتماعات) و اعضایشان

صورت می‌گیرد. از آنجا که ماهیت مبادله از نوع نامتقارن است ماهیت مساعدتی دارد، از این‌رو، به‌زعم کاتور و بری (۲۰۲۰: ۷) حمایت اجتماعی نوعی «ادراک اشتراک‌گذاری منابع و امکانات بین دو طرف (فراهم‌کننده و دریافت‌کننده) که به‌منظور بهبود زندگی یا بهزیستی دریافت‌کننده انجام می‌شود» که طیفی از کمک‌های مادی (نقدی، کالایی) و غیرمادی (راهنمایی، دادن اطلاعات، محبت، همراهی، احترام، درک و توجه دیگران) شامل می‌شود این حمایت‌ها عموماً از طریق شبکه‌های روابط اجتماعی انجام می‌شود تا افراد را در مقابله با شرایط استرس‌زا یاری می‌دهد (کوهن، ۲۰۰۴: ۶۷۶).

از آنجا که انتقال از نوع نامتقارن است، منابع حمایت می‌تواند از طریق این شبکه‌ها تعریف شود. این‌ها درعین‌حال متغیرند؛ برای مثال اعضای گروه نخستین و دیگران مهم مانند خانواده، همسالان و دوستان غالباً به‌عنوان منابع حمایت ذکر می‌شوند. همین‌طور گروه‌های ثانویه مانند نهادهای مذهبی، آموزشی و مدنی که غالباً دارای مراتب نیمه‌رسمی هستند در این زمره‌اند. همچنین در بین منابع حمایتی، سازمان‌های رسمی مانند مدرسه و دانشگاه و اعضای آن مانند مشاوران، معلمان و استادان قرار دارند که مناسبات در آن‌ها کمتر شخصی‌اند (اومبرسون و همکاران، ۲۰۱۰). دسترسی به منابع و تجربه حمایت اجتماعی تابع شرایط ساختاری است. ترنر و مارینو (۱۹۹۴) معتقدند چارچوب‌ها و موقعیت‌های اجتماعی و منابع قابل‌دسترس در هر جامعه‌ای میزان و کیفیت روابط را در اتکا یا رجوع به کمک‌ها تعیین می‌کنند. مدل انتظار و فایده رابرت دال در تبیین رخداد کنش حمایتی الهام‌بخش‌تر است. به نظر وی فرد (به‌عنوان حمایت‌کننده یا دریافت‌کننده) زمانی در امری مشارکت یا احساس تعهد به مشارکت می‌کند که اول، حمایت برای وی ارزش زیادی داشته باشد و با هنجارها و ارزش‌های اجتماعی منطبق باشد؛ دوم، مکانیسم حمایت مؤثرتر ارزیابی شود؛ سوم، شناخت و اطمینان کافی از منابع حمایت و دانش و مهارت آن‌ها وجود داشته باشد (شکوری، ۱۳۹۰: ۱۳۸۴).

غالب تحقیقات انجام‌شده در سطح خرد، از جمله درمورد نودانشجویان، عمدتاً به اهمیت پیامدی ایجابی حمایت اجتماعی پرداخته‌اند که ذکر همه آن‌ها از حوصله این نوشته خارج است؛ برای نمونه، قابل‌ذکرترین این پژوهش‌ها بر تاب‌آوری در مقابل مشکلات و فشارها (زو و همکاران، ۲۰۲۰)، سلامت روانی-جسمانی (میشرا، ۲۰۲۰)، عزت‌نفس (هانگ و همکاران، ۲۰۱۹)، رهایی از انزوا و اجتناب از انحرافات (ژنگ و همکاران، ۲۰۲۰: ۲۳۸) پرداختند. مطالعات تجربی که درمورد نودانشجویان انجام شده‌اند، تا حد زیادی اثرات ایجابی را با تأکید بر موفقیت تحصیلی مطرح کرده‌اند؛ برای مثال، می‌توان به کار کینگ و گانونتایس (۲۰۱۴) اشاره کرد که نشان می‌دهند حمایت اجتماعی با نتایج تحصیلی افراد همبسته‌اند. به‌طور مشابهی، احراری و همکاران (۲۰۱۲) در مطالعه «فراتحلیل رابطه حمایت اجتماعی و عملکرد تحصیلی» نتیجه گرفتند که افزایش برخورداری دانش‌آموزان از حمایت اجتماعی بر بهبود عملکرد تحصیلی آنان مؤثر است. میرزایی و همکاران (۱۳۹۹) نیز با تأکید ورودی‌های پرستاری و مامایی نشان دادند حمایت اجتماعی عامل مهمی در اشتیاق تحصیلی است. به همین ترتیب درختکار (۱۳۹۸) نیز همبستگی بین حمایت اجتماعی و راهبردهای مقابله‌ای با تحمل ناکامی را در میان دانشجویان نشان دادند. از معدود مطالعات قابل‌دسترس، مواردی را می‌توان یافت که به منابع حمایت اجتماعی و اهمیت آن پرداخته‌اند؛ برای مثال، وارشاوسکی و همکاران (۲۰۱۸) دریافتند که دانشجویان در اولین سال تحصیل، غالباً از خانواده و دوستان و رسانه‌های آنلاین حمایت اجتماعی برای دسترسی به حمایت اجتماعی بهره می‌برند و حمایت‌ها در سال‌های بعد به همسالان گسترش می‌یابد. از دیدگاه آرنه (۲۰۰۰) به دلیل وضعیت انتقالی در زندگی نودانشجویان و قرارگرفتن در محیط‌های ناآشنا، یافتن هویت‌های جدید برای آن‌ها مهم است؛ بنابراین به تناسب خانواده و دوستان، منبع قابل‌اولیه و قابل‌اعتمادی برای سازگاری با شرایط جدید جلوه می‌کنند. از جمله مطالعات قابل‌ذکر، پژوهش آلسوبای و همکاران (۲۰۱۹) است که نشان می‌دهد اولاً خود منابع حمایت در کمک به کاهش علائم استرسی و کیفیت زندگی دانشجویان مهم است؛ دوم آنکه این منابع برای دانشجویان جدید خانواده، دوستان، دیگران مهم مانند همکلاسی‌ها و دانشکده (مشاوران و استادان) است؛ سوم آنکه تقاضا برای این منابع یا

اهمیت آن‌ها برای دانشجویان یکسان نیست؛ مثلاً دانشجویان دختر بیشتر از پسران به دنبال یافتن منابع کمک برای کاهش وضعیت استرسی هستند.

۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش کیفی است. جامعه آماری را روان‌درمانگران، مشاوران روان‌شناختی و متخصصان حوزه علوم اجتماعی استان تهران در سال ۱۴۰۲ تشکیل می‌دهند. به منظور گردآوری اطلاعات از ابزار مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته بهره گرفته شد. معیار ورود مشارکت‌کنندگان داشتن حداقل تحصیلات کارشناسی ارشد در یکی از رشته‌های روان‌شناسی، مشاوره و شاخه‌های علوم اجتماعی و داشتن سابقه کاری به مدت حداقل پنج سال بوده است. بدین ترتیب ۱۸ تن از متخصصان روان‌شناسی، مشاوران و متخصصان علوم اجتماعی با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند ارزیابی شدند. به منظور تحلیل اطلاعات به دست آمده نیز از تکنیک تحلیل تماتیک بهره گرفته شد و فنونی مانند توجه به کلمات تکراری، توجه به کلمات و عبارات کلیدی، مقایسه و همسنجی، ارزیابی استعاره‌ها، کشف روابط و کاوش موضوعات مهم در آن به کار رفت. در این روش مفاهیم از طریق بازخوانی متن مصاحبه‌ها استخراج می‌شوند. این فرایند شامل ارزیابی و رفت و برگشت مداوم میان مجموعه داده‌ها، مفاهیم، مقوله‌ها و تجزیه و تحلیل آن‌ها است (براون و کلارک^۱، ۲۰۱۹: ۵۹۲). به این ترتیب که در پژوهش حاضر پس از مصاحبه با هریک از مشارکت‌کنندگان، متن مصاحبه‌ها مکتوب شد. فرایند استخراج مفاهیم با ارزیابی جمله به جمله متن مصاحبه‌ها صورت گرفت و مجموعه مفاهیم به صورت جمله‌واره‌های بامعنا به صورت لیست نوشته شدند. سپس در راستای مقوله‌سازی، با کاوش و مطالعه دقیق در مجموعه مفاهیم، مفاهیم مرتبط به لحاظ معنایی، ذیل یک مقوله واجد جایگذاری شدند. سؤالات پژوهش نیز درباره منابع ارائه‌دهنده حمایت اجتماعی به نودانشجویان بود که با نظر صاحب‌نظران و مبتنی بر مبانی نظری طراحی و تنظیم شد. سؤال اصلی مصاحبه حول این مسئله سامان‌دهی شد که از منظر مشارکت‌کنندگان، منابع دریافت اجتماعی به واسطه نودانشجویان در استان تهران کدام‌اند. در مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته مجرای مناسبی برای اظهارنظر مشارکت‌کننده در حوزه‌های مرتبط مهیا است. در پژوهش حاضر نیز شماری از مشارکت‌کنندگان ضمن پاسخگویی به سؤال اصلی پژوهش (منابع دریافت اجتماعی به واسطه نودانشجویان در استان تهران کدام‌اند) و سایر سؤالات فرعی مرتبط با آن به بیان عوامل مؤثر در تقاضای حمایت اجتماعی از سوی نودانشجویان پرداختند که به موجب اهمیت بحث در بخش یافته‌ها به اختصار شرح داده شده‌اند. گردآوری اطلاعات تا مرحله اشباع نظری ادامه یافت. به منظور حفظ قابلیت اعتماد و اعتبار در پژوهش حاضر، از راهکارهایی مانند مکتوب کردن دقیق مصاحبه‌ها و بازبینی نتایج پژوهش و مقوله‌ها استفاده شد. بدین منظور زمان اجرای مصاحبه‌ها با کسب رضایت مشارکت‌کننده گفت‌وگوها ضبط شدند تا دقت مورد نظر در مکتوب کردن مصاحبه‌ها اعمال شود. مجموعه نشانه‌های غیرکلامی مانند مکث‌ها، لبخندها و... نیز مکتوب شدند. همچنین پس از استخراج مقوله‌ها و پس از نگارش نتیجه‌گیری، نتایج و مجموعه مضامین مستخرج مورد داوری و ارزیابی مشارکت‌کنندگان قرار گرفت که به اخذ تأییدات لازم منجر شد.

جدول ۱. ویژگی جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان

فرآوانی	ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان	
۱۱	زن	
۷	مرد	
۳	۱۰-۵	
۸	۱۵-۱۰	
۵	۲۰-۱۵	
۳	بیش از ۲۰ سال	
۳	مشاور تحصیلی	علوم رفتاری
۳	مشاور خانواده	
۶	پژوهشگر حوزه علوم رفتاری	
۳	رفاه اجتماعی	
۵	جامعه‌شناسی	علوم اجتماعی
۲	آسیب‌شناسی اجتماعی	

۴. یافته‌ها

همان‌گونه که در ابتدای بحث از آن سخن به میان آمد، هدف از انجام پژوهش پیش‌رو واکاوی منابع دریافت حمایت‌های اجتماعی از سوی نودانشجویان از منظر متخصصان علوم رفتاری و علوم اجتماعی بوده است. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که این عوامل در قالب مقوله‌های متفاوتی قابل ساماندهی‌اند که در ادامه به آن‌ها و بخشی از اظهارات مشارکت‌کنندگان اشاره می‌شود.

۴-۱. منابع دریافت حمایت اجتماعی

گروه‌های دوستانه: مقوله درخور توجهی که از گفته‌های مشارکت‌کنندگان استخراج شده است، گروه‌های دوستانه است. مشارکت‌کنندگان، گروه‌های دوستانه در دانشگاه، گروه‌های همسالان و گروه‌های منعقد در شبکه‌های مجازی را از منابع دریافت حمایت‌های اجتماعی نودانشجویان دانسته‌اند که پژوهشگران در جریان کدگذاری، مفاهیم مطرح‌شده را ذیل مقوله گروه‌های دوستانه سامان‌دهی کرده‌اند. گروه‌های دوستانه مانند گروه همسالان به‌رغم آنکه خود درگیر چالش‌های مشابهی‌اند و احتمال ارائه خدمات اجتماعی عینی در آن‌ها کم است، به‌لحاظ عاطفی می‌توانند منبع مناسبی برای ارائه حمایت‌های اجتماعی به همسالان باشند؛ چنان‌که یکی از مشارکت‌کنندگان در این خصوص می‌گوید: «گروه‌های همسالان در فضای مجازی به‌جهت دو کارکرد تأییدی و تشویقی خود یکی از نهادهای مورد علاقه نوجوانان‌اند. با این‌همه لازم است نوجوانان و جوانان نسبت به ارائه حمایت‌های اجتماعی ایمن و صحیح توانمند شوند. کم نیستند مصادیقی که در آن‌ها نوجوانان به‌دلیل حمایت‌های نابجای گروه‌های همسالان در این شبکه‌ها درگیر بسیاری از آسیب‌ها شده‌اند.» مشارکت‌کننده دیگری نیز ضمن اشاره به گروه‌های همسالان به‌عنوان منبع ارائه حمایت‌های اجتماعی

اظهار می‌کند: «به نظر من جایی که پیوندهای خانوادگی و اعتماد اجتماعی نسبت به ریش‌سفیدان کمتر است، گرایش به گروه‌های همسالان زیاد است... چون سؤال شما مشخصاً در مورد تهران است، باید بگویم این منبع در تهران پرطرفدارتر است، البته تا جایی که حمایت مدنظر شخص از او ارائه شود.» با توجه به داده‌های حاصل از مصاحبه می‌توان مدعی شد از منظر شماری از مشارکت‌کنندگان، میزان اعتبار گروه‌های دوستانه به‌مثابه منبعی برای دریافت حمایت‌های اجتماعی به‌طور جد به میزان پیوندهای خانوادگی و اعتماد اجتماعی به ریش‌سفیدان وابسته است.

فضای آموزشی: مقوله شایان توجه دیگر، فضای آموزشی (دانشکده و دانشگاه) است. برمبنای یافته‌های پژوهش، در صورتی که استادان از نیازها و چالش‌های پیش‌روی نودانشجویان آگاه باشند و نهادهای حمایتگر اجتماعی و روان‌شناختی در این فضا موجود باشند، می‌توان فضای آموزشی را منبعی مطمئن برای ارائه حمایت‌های اجتماعی به نودانشجویان قلمداد کرد. نودانشجویان با چالش‌های متعددی مواجه‌اند که برطرف کردن آن‌ها در گرو همسویی مهارت‌های فردی حل مسئله و دریافت حمایت‌های اجتماعی است. یکی از مهم‌ترین منابع دریافت این دست حمایت‌ها محیط دانشکده است که نودانشجویان بخش عمده‌ای از زمان خود را در آنجا سپری می‌کنند. یکی از مشارکت‌کنندگان در این خصوص توضیح می‌دهد: «یکی از مهم‌ترین منابع دانشکده و دانشگاه است... رفتار استادان، درک استادان از نودانشجویان و شرایط آنان، امکانات و خدماتی که دانشکده برای سلامت روان نودانشجویان در نظر می‌گیرد، همگی در رده منابعی‌اند که می‌توان از آن‌ها انتظار ارائه حمایت‌های اجتماعی را داشت.» مقوله مذکور که در بردارنده مفاهیمی مانند استادان، خدمات روان‌شناختی، مشاوره‌ای و اجتماعی مربوط به رفاه عینی و ذهنی نودانشجویان است، خود در گرو عواملی مانند درک استادان از چالش‌های پیش‌روی نودانشجویان، شناخت استادان از مسائل نودانشجویان و گفتمان موجود در جامعه دانشگاهی در زمینه حمایت از نودانشجویان است.

نهاد خانواده: شماری از مشارکت‌کنندگان اذعان کردند که خانواده می‌تواند مجرای مطمئن و مناسبی برای ارائه حمایت‌های اجتماعی از نوع هیجانی، عینی و احساسی باشند؛ مشروط بر آنکه با نیازها و چالش‌های نودانشجویان آشنا باشند. در این خصوص، یکی از مشارکت‌کنندگان می‌گوید: «خانواده اولین منبع دریافت حمایت‌های اجتماعی از سوی افراد است، اما معمولاً این حمایت‌ها در مراحل خاصی از زندگی پررنگ‌تر و مشهودتر است، مانند دوران کودکی و حتی زمانی که جوانان در ابتدای ازدواج تمایل به استقلال دارند. به این ترتیب نمی‌توانیم ادعا کنیم میزان و شکل حمایت‌های اجتماعی در خانواده در تمامی مراحل زندگی افراد یکسان است. اما یکی از دورانی که معمولاً مورد غفلت قرار می‌گیرد، همین دوران نودانشجویی است که جوانان در معرض بحران‌های مختلف‌اند. لازم است در این رابطه با خانواده‌ها ارتباط بیشتری برقرار شود چه از سوی دانشکده، چه مراکز روان‌شناختی و... تا در رابطه با لزوم ارائه انواع حمایت‌ها خانواده را آگاه کرد.» از خلال داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها می‌توان چنین استنباط کرد که ارائه حمایت‌های اجتماعی کارا و اصولی از سوی خانواده به آموزش و آگاه‌سازی اعضای این نهاد مهم وابسته است.

نهادهای رفاهی: مفاهیم گنجانیده شده ذیل مقوله نهادهای رفاهی عبارت‌اند از: صندوق رفاه دانشجویان، اداره رفاه دانشجویان، سازمان بهزیستی، بنیاد ملی نخبگان دانشگاهی، بنیاد حامیان دانشگاهیان و مراکز مشاوره دانشگاه‌ها. چنین نهادهایی به‌منظور ارائه طیف وسیعی از حمایت‌ها پدید آمده‌اند و می‌توانند به رفع شماری از نیازهای مددجویان بپردازند، اما نحوه یاریگری نهادها و نوع گفتمان موجود درخصوص استمداد از این نهادها در تقاضا و دریافت حمایت‌های اجتماعی بسیار شایان توجه است. بدین ترتیب لازم است سامان‌دهی و سیاست‌گذاری ارائه خدمات از سوی این نهادها به‌گونه‌ای صورت پذیرد که داغ ننگ، شرمساری یا بی‌میلی به مراجعه به آن‌ها از سوی نودانشجویان پدیدار نشود.

رسانه‌ها و شبکه‌های ارتباطی: رسانه‌های اجتماعی با فرایند برجسته‌سازی و اولویت‌دهی قادرند منبعی در راستای ارائه حمایت‌های اجتماعی به گروه‌های جمعیتی متفاوت باشند. در این خصوص یکی از مشارکت‌کنندگان اظهار می‌کند: «امروزه رسانه‌ها در هر نوعی از هنری، رادیوتلوویزیون و ارتباطی منبع ارائه حمایت به گروه‌های مختلف جامعه‌اند و اتفاقاً جوانان، نوجوانان و دانشجویان به‌علت سهولت در دسترسی و پوشش حداکثری از آن بسیار برای رسیدن به حمایت‌های اجتماعی و کنترل فضا به نفع خود استفاده می‌کنند.» رسانه‌های صوتی، تصویری، اجتماعی و رسانه‌های هنری ذیل مقوله مذکور می‌گنجند. نقش مشارکتی جوانان در تولید محتوای رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی می‌تواند بستر ساز دریافت حمایت‌های اجتماعی و هدایت اذهان جمعی به سمت وسوی دلخواه آنان باشد؛ چنان که سعدی‌پور نیز اذعان می‌کند هنگامی که همسالان به‌واسطه رسانه‌ها با یکدیگر ارتباط می‌یابند، می‌توانند ارتباطات، جریان اطلاعات، شایعات، زمان و... را تحت تغییر یا کنترل خود قرار دهند و از منافع آن بهره‌مند شوند (سعدی‌پور، ۱۳۹۳: ۳۲۷).

۴-۲. عوامل مؤثر بر دریافت حمایت اجتماعی

همان‌گونه که پیش‌تر اشاره شد، به‌موجب اقتضای مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، شماری از مشارکت‌کنندگان ضمن پاسخ به پرسش اصلی پژوهش به ارائه اطلاعاتی درخصوص عوامل مؤثر بر تقاضای حمایت اجتماعی از جانب نودانشجویان پرداختند. به‌دلیل اهمیت بحث، ضمن مقوله‌بندی این مباحث به شرح مختصری از آن‌ها پرداخته می‌شود.

عوامل فردی و شخصیتی: یکی از یافته‌های شایان توجه در این خصوص است که دربردارنده مفاهیمی مانند میزان مهارت نودانشجویان در برقراری ارتباط با دیگران، روحیه همکاری و گشودگی اخلاقی است. در این زمینه یکی از مشارکت‌کنندگان اذعان می‌کند: «میزان حمایت اجتماعی‌ای که افراد از دیگران و اجتماع خود دریافت می‌کنند، به‌شدت به ارتباطات آنان بستگی دارد. اینکه چقدر بتوانند با دیگران ارتباط کلامی و... برقرار کنند، آن‌ها را در یافتن سرمایه‌های اجتماعی و منابع دریافت حمایت کمک می‌کنند. این مسئله تا حد زیادی به گشودگی اخلاقی و روانی آن‌ها بستگی دارد.» گرچه شاید نتوان عوامل فردی را جز منابع ارائه‌دهنده حمایت اجتماعی در نظر گرفت، می‌توان مدعی شد یکی از عوامل اثرگذار بر دریافت به‌سزای حمایت اجتماعی ویژگی‌های فردی، شخصیتی و روان‌شناختی افراد است.

عوامل خانوادگی: مقوله عوامل خانوادگی با دربرداشتن مؤلفه‌هایی مانند ارتباط والدین با فرزندان، کمال‌گرایی خانواده، پیوندهای خانوادگی، ساختار خانواده و سبک‌های فرزندپروری در زمره عوامل مؤثر در تقاضای نودانشجویان نسبت به حمایت‌های اجتماعی قرار می‌گیرند. در این خصوص یکی از مشارکت‌کنندگان می‌گوید: «ساختار و سبک تربیتی خانواده در تقاضای حمایت‌های اجتماعی در تمامی ادوار زندگی تعیین‌کننده است. سبک تربیتی سختگیرانه به کودکان اجازه درخواست حمایت را نمی‌دهد و به حک شدن این گزاره در ذهن آنان منجر می‌شود که لازم است خودشان تمامی امورشان را رفع کنند. در این سبک تربیتی که آثار آن تا بزرگسالی همراه فرد خواهد ماند، کمک‌گرفتن و کمک‌کردن و همکاری نه‌تنها پوئن مثبت و عامل همبستگی اجتماعی نیست، بلکه نشانه ضعف فرد محسوب می‌شود.»

عوامل اجتماعی-فرهنگی: مقوله عوامل اجتماعی نیز از خلال صحبت‌های مشارکت‌کنندگان استخراج شده است و به بیان این مسئله می‌پردازد که مؤلفه‌های اجتماعی مانند گفتمان رایج در جامعه نسبت به تقاضای حمایت و همچنین پایگاه اجتماعی شخص یا نهاد یاری‌دهنده در تقاضای افراد نسبت به حمایت اجتماعی اثرگذار است؛ چنان که یکی از مشارکت‌کنندگان توضیح می‌دهد: «اگر حمایت اجتماعی و حمایت‌شونده اجتماعی در گفتمان رایج جامعه افراد بی‌کفایتی تلقی نشوند، استمداد فزونی می‌یابد و می‌تواند بدون

داغ ننگ و برچسب‌زنی‌های اجتماعی صورت پذیرد. در غیر این صورت با داغ ننگ، برچسب‌زنی‌های اجتماعی و شرم افراد مواجهیم. علاوه بر این میزان تقاضاها کاهش می‌یابد و به تبعیت از آن، مفسده‌های ناشی از فقدان حمایت افزایش پیدا می‌کند. «گفتمان موجود در جامعه بر بسیاری از موارد از جمله سبک زندگی افراد، کردار، نقش‌پذیری و تصویر از سایرین اثرگذار است. بدین ترتیب و با توجه به مبحث بالا لازم است بسترسازی مناسبی به منظور رواج گفتمانی مبتنی بر مقبول‌بودن تقاضای حمایت‌های اجتماعی از سوی نیازمندان به این حمایت‌ها مطرح شود. این بسترسازی‌ها نباید به گونه‌ای باشد که به رواج تن‌پروری و مقبولیت عدم تلاش و تکاپوی مددخواه منجر شود.

جدول ۲. عوامل مؤثر بر دریافت حمایت اجتماعی در میان نودانشجویان

مقولات	مفاهیم
عوامل فردی و شخصیتی	گشودگی اخلاقی
	روحیه همکاری
	تاب‌آوری
	میزان عزت‌نفس
	مهارت‌های ارتباطی
عوامل خانوادگی	ارتباط والدین با فرزندان
	کمال‌گرایی والدین
	پیوندهای خانوادگی
	ساختار خانواده
	سبک فرزندپروری
عوامل اجتماعی فرهنگی	پایگاه اجتماعی یاریگر
	گفتمان موجود در جامعه در رابطه با حمایت‌های اجتماعی
	سازوکارهای اجتماعی و فرهنگی درخواست حمایت

۵. بحث و نتیجه‌گیری

در این مقاله به یکی از مسائل مهم و نوین اجتماعی پرداخته شد که غالباً نسل جدید، به‌ویژه نودانشجویان به‌واسطه ورود به تعاملات اجتماعی وسیع با آن مواجه‌اند و فشارهای زیادی را به‌واسطه ابهام در مناسبات و حمایت‌ها در وضعیت جدید زندگی متحمل می‌شوند و غالباً به دنبال حمایت اجتماعی به‌عنوان سازوکاری حفاظتی برای مقابله با تهدیدات ادراکی و عینی هستند. چنان‌که پیش‌تر بیان شد، مطالعات نیز نشان داده‌اند در صورت عدم حمایت اجتماعی مناسب، نوجوانان مستعد رفتارهای آنومیک و ناسازگارانه هستند. فشارها در احساس تنهایی و بی‌پناهی یک واقعیت و وضعیت ثبوتی^۱ است، ولی مهم‌ترین دغدغه برای آنان یافتن شرایط اثباتی به مفهوم منابع حمایتی است. از این جهت پژوهش حاضر به واکاوی منابع ارائه‌دهنده حمایت‌های اجتماعی به نودانشجویان پرداخت. بدین‌منظور با ۱۸ متخصص حوزه علوم رفتاری و علوم اجتماعی مصاحبه نیمه‌ساختاریافته صورت گرفت. نتایج پژوهش نشانگر آن است که نهاد خانواده، فضای آموزشی، نهادهای رفاهی، رسانه‌های جمعی و گروه‌های دوستانه از منابع ارائه حمایت‌های اجتماعی به نودانشجویان هستند. بنا بر یافته‌های پژوهش، خانواده را می‌توان به‌مثابه یکی از نهادهای شایان توجه در ارائه حمایت‌های اجتماعی به

1. Defacto

نودانشجویان قلمداد کرد اگر خانواده‌ها از چالش‌های پیش‌روی نودانشجویان آگاه شوند. این یافته که با یافته‌های پژوهش چی و همکاران^۱ (۲۰۲۲)، بلانکو و همکاران^۲ (۲۰۲۳)، ثمری و همکاران (۱۳۸۵) و زمانی و همکاران (۱۳۹۴) همسو است، بیانگر اهمیت نهاد خانواده در حمایت‌های اجتماعی از افراد است. بر مبنای گفته‌های مشارکت‌کنندگان، خانواده یکی از مطمئن‌ترین مجاری ارائه حمایت‌های اجتماعی به افراد از جمله نودانشجویان است. با این همه میزان ارائه حمایت‌ها و کارایی آن‌ها ممکن است تحت تأثیر ناآگاهی خانواده از چالش‌ها و نیازهای نودانشجویان یا روابط ضعیف میان اعضا قرار گیرد. بدین ترتیب ضروری است نهادهای مسئول، به آگاهی‌بخشی و اطلاع‌رسانی به نهاد خانواده نسبت به نیازهای نودانشجویان، نوجوان و جوانان بپردازند تا مجاری ایمن و مطمئن دریافت حمایت‌های اجتماعی را برای ایشان تسهیل کنند. از دیگر یافته‌های پژوهش می‌توان به نهادهای رفاهی اشاره کرد. شماری از مشارکت‌کنندگان در خلال گفته‌های خویش از نهادهای رفاهی به مثابه منبع ارائه حمایت‌های اجتماعی یاد کرده‌اند. نهادهای رفاهی می‌توانند نقش مؤثری در ارائه حمایت‌های اجتماعی به نودانشجویان ایفا کنند؛ به شرط آنکه سازوکار ارائه حمایت‌ها از جانب آن‌ها به شرمساری، ننگ و مسائل مشابه منتهی نشود. به نظر می‌رسد گفتمان‌سازی در راستای عدم قبح دریافت حمایت‌های اجتماعی در مواجهه با چالش‌های زندگی، ارتقای سطح آگاهی افراد و نهاد خانواده از حمایت اجتماعی با بسترسازی مناسب اجرایی و حمایت‌های قانونی و حاکمیتی در قالب سازوکارهای عادلانه برای افزایش حمایت اجتماعی مؤثرتر باشد که بهتر است در راستای زمینه‌سازی برای ارتقای حمایت‌های اجتماعی در دستور کار قرار گیرد. به طور کلی، بر اساس دیدگاه اهل فن می‌توان گفت تعاملات بین‌فردی نقش عمده‌ای در فرایند حمایت ایفا می‌کند و این نقش در عین حال که ایجابی است، خصلت سلبی نیز می‌تواند داشته باشد. روابط با خانواده، دوستان، همسالان و... در عین حال که منبع استرس‌اند، می‌توانند منشأ حفاظت و حمایت از افراد در مانده نیز باشند. همچنین بر اساس یافته‌های فضای آموزشی را نیز می‌توان به مثابه منبع ارائه‌دهنده حمایت اجتماعی به نودانشجویان دانست؛ مشروط بر آنکه استادان از چالش‌های پیش‌روی نودانشجویان آگاه باشند و گفتمان مطلوب حمایت از نودانشجویان در فضای آموزشی و میان جامعه حاکم باشد. شماری از مشارکت‌کنندگان دانشگاه و دانشکده را به مثابه منبع مهمی برای ارائه حمایت‌های اجتماعی معرفی کرده‌اند و از عملکرد آن‌ها در این خصوص تحت عنوان مسئولیت اجتماعی یاد کرده‌اند. ایشان در خلال گفته‌های خویش اذعان کرده‌اند که در دانشگاه‌ها می‌توان شاهد ارائه حمایت‌های اطلاعاتی، علمی و عینی بسیاری بود. مسئله‌ای که با یافته‌های پژوهش ثمری و همکاران (۱۳۸۵) هم‌راستا است. گروه‌های دوستانه و همسالان نیز در پژوهش پیش‌رو به عنوان منبع ارائه حمایت‌های اجتماعی شناخته شدند که با یافته‌های پژوهش ثمری و همکاران (۱۳۸۵)، ساندلر و بررا^۳ (۱۹۸۴) همخوانی دارد. به علاوه در پژوهش پیش‌رو، رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی نیز به مثابه منبعی برای ارائه حمایت‌های اجتماعی نودانشجویان معرفی شدند. این یافته با نظریه دی فلور (۱۹۷۵) و یافته‌های پژوهش آلبرت و گلداسمیت^۴ (۲۰۰۳)، لین و همکاران^۵ (۲۰۲۲) و بلانکو و همکاران^۶ (۲۰۲۳) همسو است. اهمیت واکاوی منابع در ارائه حمایت‌های اجتماعی در آن است. سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان با زمینه‌سازی برای تقویت و تجهیز منابع اطلاعاتی و مالی آن‌ها می‌توانند به سلامت روان، بهزیستی^۷ و رفاه دانشجویان یاری برسانند و از ابتلای آنان به آسیب‌ها و مسائل

1. Chi et al.
2. Blanco et al.
3. Sandler & Barrera
4. Albrecht & Goldsmith
5. Lin et al.
6. Blanco et al.
7. rehabilitation

اجتماعی مانند انزوا، اعتیاد و... پیشگیری کنند.

چنان که ذکر شد، در خلال مصاحبه‌ها شماری از مشارکت‌کنندگان به عوامل اثرگذار بر تقاضای حمایت از سوی نودانشجویان از منابع مرتبط اشاره کرده‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به مقوله‌های عوامل اجتماعی-فرهنگی، عوامل خانوادگی و عوامل فردی و شخصیتی اشاره کرد. این یافته‌ها یا یافته‌های پژوهش اوجی و همکاران (۱۳۹۳)، زین^۱ (۲۰۲۲)، اسکچر و همکاران^۲ (۱۹۸۷) و لین و همکاران^۳ (۲۰۲۲) همخوانی دارد.

گفتنی است این مطالعه محدودیت‌هایی دارد که در تحقیقات مشابه باید لحاظ شوند. این مطالعه ماهیتاً بر مشارکت داوطلبانه و افراد خاص (متخصصان امر) با تعداد محدود (نه الزاماً به صورت تصادفی به صورت پنهانگر) انجام شده که تعمیم‌پذیری یافته‌های آن را محدود می‌کند. به علاوه از آنجا که بر اهل فن متکی بوده نه بر خود نوجوانان، احتمالاً برخی نکات در فرایند حمایت بر ملا نشده است. بدین ترتیب پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در آینده این محدودیت‌ها را در نظر بگیرند.

مأخذ مقاله: تألیف مستقل. در این مقاله تعارض منافی وجود ندارد.

منابع

- اثباتی، نرگس (۱۳۹۸). تبیین تأثیر حمایت اجتماعی خانواده بر تنبلی اجتماعی جوانان شهر تهران. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*. دانشکده علوم انسانی. دانشگاه آزاد اسلامی. واحد مرودشت.
- اوجی، فرزانه، زارع، زهرا، و کردی، ناهید (۱۳۹۳). بررسی عوامل فردی و خانوادگی مؤثر بر درخواست حمایت‌های اجتماعی از شبکه‌های مجازی (آنلاین) در بین دانشجویان دانشگاه آزاد تهران. *مطالعات رسانه‌ای*، ۲(۵۲)، ۱۵۱-۱۶۴.
- پیشرو کلانکش، صمد و نعمتی، شهروز (۱۳۹۷). مدل‌یابی روابط ساختاری حمایت اجتماعی و سبک‌های هویت با سازگاری اجتماعی و کیفیت زندگی. *پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی*، ۱(۳۲)، ۷۹-۹۰.
- ثمیری، علی‌اکبر، لعلی فاز، احمد، و عسکری، عباس‌علی (۱۳۸۵). بررسی منابع حمایتی و شیوه‌های مقابله با عوامل استرس‌زا در دانشجویان. *فصلنامه اصول بهداشت روانی*، ۳(۱)، ۹۷-۱۰۷. <https://doi.org/10.22038/jfmh.2006.1808>
- جمالی، داوود (۱۳۹۴). رابطه سبک‌های فرزندپروری و حمایت اجتماعی خانواده با عزت‌نفس و هویت نوجوانان. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*. دانشگاه آزاد اسلامی. واحد مرودشت.
- درختکار، علی و صفی‌خانی، آرامه (۱۳۹۸). رابطه حمایت اجتماعی و راهبردهای مقابله‌ای استرس با تحمل ناکامی در دانشجویان دانشگاه شیراز. *رویش روان‌شناسی*، ۱(۱۰)، ۱۲۵-۱۳۲. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1398.8.10.8.2>
- دلپسند، کامل، ایار، علی، خانی، سعید و محمدی، پریخان (۱۳۹۱). حمایت اجتماعی و جرم: مطالعه تطبیقی جوانان مجرم و عادی شهر ایلام. *مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران*، ۱(۲)، ۸۹-۱۲۰. <https://doi.org/10.22059/jisr.2012.36557>
- سعدی‌پور، اسماعیل (۱۳۹۲). آثار فناوری‌های نوین بر شبکه‌های اجتماعی با تأکید بر نوجوانان. *مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران*، ۲(۲)، ۳۱۵-۳۳۸. <https://doi.org/10.22059/jisr.2013.50431>

1. Xin
2. Schetter et al.
3. Leen et al.

حیدری، مرضیه و قربانی دولت‌آبادی، مسعود (۱۳۹۹). نقش میانجی عزت‌نفس در رابطه بین حمایت اجتماعی با خستگی عاطفی و بهزیستی روان‌شناختی. *رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۱۱(۶)، ۱۵۱-۱۷۰.

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.20086369.1399.11.46.8.7>

کاپلان، هرولد و سادوک، بنجامین جیمز (۱۳۷۵). خلاصه روان‌پزشکی. ترجمه نصرت‌الله پورافکاری. جلد دوم. چاپ سوم. تهران: ارجمند.

محرابی، طیبه (۱۳۹۸). پیش‌بینی امید به زندگی براساس بهزیستی روان‌شناختی، حمایت اجتماعی ادراک‌شده و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی در زنان نجات‌یافته از خودسوزی (مطالعه موردی: زنان متأهل ایلام). *پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری*، ۴(۳۴)، ۱۹-۴۵.

<https://civilica.com/doc/993340>

Ahmed, A. A., Almishaal, A. A., Hassan, S. U. N., Kamel, R. M., Atteya, M. R. M., Obeidat, S. T., ... & Alghatani, F. D. (2023, February). Types and Sources of Social Support Accessible to University Students with Disabilities in Saudi Arabia during the COVID-19 Pandemic. In *Healthcare* (Vol. 11, No. 4, p. 464). MDPI. <https://doi.org/10.3390/healthcare11040464>

Albrecht, T. L., & Goldsmith, D. J. (2003). Social support, social networks, and health. In *The Routledge handbook of health communication* (pp. 277-298). Routledge.

Ates, N., Unubol, B., Bestepe, E. E., & Bilici, R. (2023). The effect of perceived social support on quality of life in Turkish men with alcohol, opiate and cannabis use disorder. *Journal of Ethnicity in Substance Abuse*, 22(2), 316-336. <http://dx.doi.org/10.1080/15332640.2019.1685051> (In Persian)

Backhaus, I., Fitri, M., Esfahani, M., Ngo, H. T., Lin, L. J., Yamanaka, A., ... & Khoo, S. (2023). Mental Health, Loneliness, and Social Support among Undergraduate Students: A Multinational Study in Asia. *Asia Pacific Journal of Public Health*, 35(4), 244-250. <http://dx.doi.org/10.1177/10105395231172311>

Bhochhibhoya, A., Dong, Y., & Branscum, P. (2017). Sources of social support among international college students in the United States. *Journal of International Students*, 7(3), 671-686. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.570032>

Blanco, M., Guerra, A. M., Rubio, M. A., Finck, C., King, A. C., Rosas, L. G., ... & Montes, F. (2023). Emergence of social support networks among breast cancer survivors through a community-based physical activity program in Colombia. *Social Networks*, 73, 62-71. <http://dx.doi.org/10.1016/j.socnet.2022.12.007>

Blome, A., & Euchner, E. M. (2023). Reconceptualising social care: the (new) contestation of social care and its gendered implications. *European Journal of Politics and Gender*, 6 (2), 145-150. <http://dx.doi.org/10.1016/j.socnet.2022.12.007>

Borrelli, P., Benevene, C., Fiorilli, F., Amelio, D., & Pozzi, G. (2014). Depression in a normal adolescent sample. *Personality and Individual Differences*, 32(2), 337-348.

Braun, V., Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11(4), 589-597. <https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806>

Cacioppo, J. T., & Cacioppo, S. (2018). The growing problem of loneliness. *The Lancet*, 391(10119), 426. [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(18\)30142-9](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(18)30142-9)

Cantor, M. H. (1979). Neighbors and Friends: An Overlooked Resource in the Informal Support System. *Research on Aging*, 1(4), 434-463. <https://doi.org/10.1177/016402757914002>

- Chi, X., Jiang, W., Guo, T., Hall, D. L., Luberto, C. M., & Zou, L. (2022). Relationship between adverse childhood experiences and anxiety symptoms among Chinese adolescents: The role of self-compassion and social support. *Current Psychology*, 1-13. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-02534-5>
- Cohen, S., & Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological bulletin*, 98(2), 310. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.98.2.310>
- Delpasand, K., Ayar, A., Khani, S., & Mohammadi, P. (2011). Social support and crime: a comparative study of delinquent and normal youth in Ilam city. *Social Studies and Research in Iran*, 1(2), 89-120. <https://doi.org/10.22059/jisr.2012.36557> (In Persian)
- Dremkar, A., & Safikhani, A. (2018). The relationship between social support and stress coping strategies with tolerance of failure in students of Shiraz University. *Development of Psychology*, 8(10), 125-132. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1398.8.10.8.2> (In Persian)
- Esbati, N. (2018). Explaining the effect of family social support on the social laziness of Tehran youth. Master's thesis, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Maroodasht Branch. (In Persian)
- Heidari, M., & Ghorbani Daulatabadi, M. (2019). The mediating role of self-esteem in the relationship between social support and emotional exhaustion and psychological well-being. *A New Approach in Educational Management*, 11(6), 151-170. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20086369.1399.11.46.8.7> (In Persian)
- Huynh, J. (2023). "Family is the beginning but not the end": Intergenerational LGBTQ chosen family, social support, and health in a vietnamese American community organization. *Journal of Homosexuality*, 70(7), 1240-1262. <https://doi.org/10.1080/00918369.2021.2018879>
- Kaplan, H. I., & Sadock, B. J. (1976). Kaplan's Summary of Psychiatry (2nd Ed.). Translated by: N. Pourafkari. Vol. 2. Tehran: Arjmand. (In Persian)
- King, R. B., & Ganotice Jr, F. A. (2014). The Social Underpinnings of Motivation and Achievement: Investigating the Role of Parents, Teachers, and Peers on Academic Outcomes. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 23(3), 745-756. <http://dx.doi.org/10.1007/s40299-013-0148-z>
- Lin, M., Wolke, D., Schneider, S., & Margraf, J. (2020). Bullying history and mental health in university students: the mediator roles of social support, personal resilience, and self-efficacy. *Frontiers in psychiatry*, 10, 960. <https://doi.org/10.3389%2Ffpsyt.2019.00960>
- Mehrabi, T. (2018). Prediction of life expectancy based on psychological well-being, perceived social support and caring behavior in marital relationships in women saved from self-immolation (a case study of married women in Ilam). *New Advances in Behavioral Sciences*, 4(34), 19-45. <https://civilica.com/doc/993340> (In Persian)
- Oji, F., Zare, Z., & Kurdi, N. (2013). Investigating individual and family factors affecting the request for social support from virtual networks (online) among students of Azad University of Tehran. *Media Studies*, 2(52), 151-164. (In Persian)
- Pishrou Kalankesh, S., & Nemati, S. (2017). Modeling the structural relationships of social support and identity styles with social adaptation and quality of life. *Social Psychology Research*, 8(32), 79-90. (In Persian)
- Rathus, S. A. (1990). *Psychology*. Fort Worth, TX: Holt, Rinehart, and Winston.
- Saadipour, I. (2012). Effects of new technologies on social networks with emphasis on teenagers. *Social Studies and Research in Iran*, 2(2), 315-338. <https://doi.org/10.22059/jisr.2013.50431> (In Persian)
- Samari, A. R., Laali Faz, A., & Askari, A. A. (2015). Investigating support resources and ways to deal with stressful factors in students. *Mental Health Principles Quarterly*, 8, 97-107. (In Persian)
- Sandler, I. N., & Barrera, M. (1984). Toward a multimethod approach to assessing the effects of social support. *American Journal of Community Psychology*, 12(1), 37.

<https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/BF00896927>

Xin, Z. (2022). Perceived social support and college student engagement: moderating effects of a grateful disposition on the satisfaction of basic psychological needs as a mediator. *BMC Psychology*, 10(1), 1-9.

<http://dx.doi.org/10.1186/s40359-022-01015-z>

Ye, j. (2006). Perceived social support, enacted social support and depression in a sample of college students. *Psychological Science (China)*, 29(5), 1141-1143.

<http://dx.doi.org/10.1080/13548506.2018.1549744>

